

PANDEMİ ZAMANINDA KAR PAYI DAĞITMAK RASYONELMİ ?

Kar payı (temettü), bir şirketin bir yıllık faaliyet dönemi sonucunda kurumlar vergisi ödendikten sonra kalan net dönem karının, ortakların şirketteki sermaye payları oranında dağıtılması karşılığında elde edilen parasal (kimi zaman bedelsiz hisse olarak dağıtılabilir) getiridir.

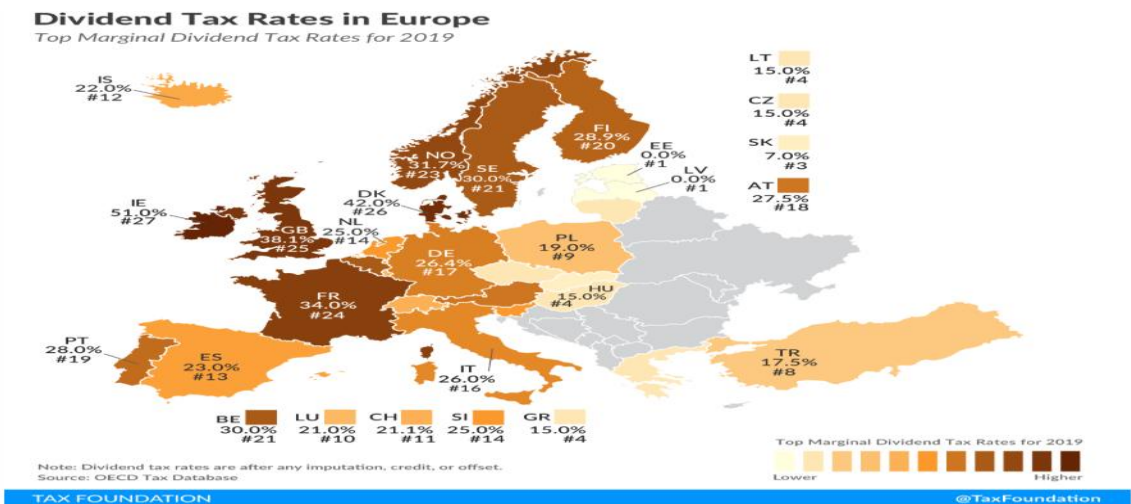
Malumunuz TOBB (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği), odalara ve borsalara yaptığı 01.04.2020 tarih ve 34221550-045.02-3392 no.lu duyurusuyla, şirketlerin genel kurul gündemlerine "kamunun iştiraki olan şirketler hariç olmak üzere, sermaye şirketlerinin 2019 yılı hesap dönemine ilişkin olarak bu yıl gerçekleştirilecek genel kurul toplantılarında gündeme alınacak nakit kâr payı dağıtım kararlarında, geçmiş yıl kârlarının dağıtımına konu edilmemesi ve dağıtım tutarının 2019 yılı net dönem karının %25'ini aşmaması ile yönetim kuruluna kâr payı avansı dağıtım yetkisi verilmemesi..." konusunun alınmasını tavsiye etti.

Son derece yerinde olduğunu düşündüğüm tavsiye kararının arkasında; şirketlerin özkaynak yapılarının güçlü tutulmasına yönelik ihtiyatlı politikanın sürdürülmesinin gerekli olduğu ve bu nedenle karların hissedarlara dağıtım konusu yapılmayarak bir otofinansman kaynağı olarak şirket dışına çıkartılmaması gerekliliği bulunmaktadır. Söz konusu oto finansman kaynağının dağıtılmamasıyla, şirketler dış kaynak kullanımına hiç ihtiyaç duymayacak ya da daha az düzeyde ihtiyaç duyacaklar, bu sayede dış kaynak kullanımı karşılığında ödenecek faiz yükü de haliyle azalacaktır.

Hazır kar payından söz açılmışken, işin vergisel boyutuna da değinmekte fayda var. Bilindiği üzere kar payı dağıtım halinde, dağıtılan kar payı üzerinden şirketler % 15 oranında bir stopaj uygulamak zorunda.

Avrupa Genelinde Kar Payı Üzerinden Ne Kadar Vergi Alınıyor

Aşağıda Türkiye'nin de yer aldığı Avrupa haritası, kar payı (temettü) vergilerine odaklanıyor ve temettü vergi oranlarının Avrupa ülkeleri arasında nasıl değiştiğini gösteriyor. Haritada gösterilen temettü vergisi oranları, indirim, istisnave mahsuplar gibi unsurlar da dikkate alınarak yüksek marjinal kişisel temettü vergisi oranlarını gösterecek şekilde hazırlanmış vaziyettedir (Örneğin Türkiye'de temettü vergisi oranı % 15 olmasına rağmen, belli tutarın üzerinde dağıtılan kar paylarının yarısının vergiden istisnave gelir vergisi oranının da % 35 oranında olması nedeniyle efektif vergi yükü % 17,5 olarak gerçekleşmektedir).

Haritadan da hesap edilebileceği üzere Avrupa ülkelerinin ortalama temettü vergi oranı % 23,5. Estonya ve Letonya ise, şu anda temettü geliri üzerinden vergi tahakkuk etmeyen iki Avrupa ülkesi. Temettü vergisi uygulayan ülkelerden biri olan Slovakya ise %7 ile en düşük vergi oranına sahip ülke konumunda. İrlanda ise % 51 ile en yüksek temettü vergisi oranına sahip ülke. Bunu sırasıyla % 42 ve % 38,1 ile Danimarka ve İngiltere izliyor. Türkiye ise en düşük temettü vergisi uygulayan ilk 8 ülke arasında yer alıyor.

Aslında bir noktaya daha temas etmekte fayda var. Şöyle ki, çoğu ülkede temettü vergileri, şirket gelirleri üzerinden alınan vergiye bir başka vergi katmanı daha eklemiş oluyor. Bir örnek üzerinden açıklayacak olur isek, bir şirketin 100 dolar kâr ettiğini düşünün. Bu kar, % 22,5 oranında (Avrupa ülkelerinin ortalama kurumlar vergisi oranı) kurumlar vergisine tabidir; bunun sonucunda kurumlar vergisi 22,50 dolar ve vergi sonrası kar da 77,50 dolar olmaktadır.

Şirket, bu vergi sonrası karı hissedarlarına temettü olarak dağıtmaya karar versin. Bu da şirketin hissedarlardan % 23,5 oranında (Avrupa ülkelerinin ortalama temettü vergi oranı) temettü vergisi yani 18,21 \$ tutarında vergi kesintisi yapması gerektiği anlamına gelmektedir. Bu durumda 100 \$ kâr üzerinden devlet tarafından şirketlerden tahsil edilecek nihai toplam vergi tutarı ise 40.71 \$ olmaktadır. Bunu 100 dolarlık gelire oranladığımızda ise Avrupa ortalamasında % 40.71'lik bir toplam vergi yüküne tekabül etmektedir. Türkiye'de ise bu oran şu anda % 33,7'dir. (Türkiye'de Kurumlar vergisi oranı % 22, kar payı stopaj oranı ise % 15'dir)

Sonuç

Tüm dünya olarak hazırlıksız yakalandığımız pandemi sebebiyle zorlu bir ekonomik süreçten geçiyoruz. Şirketlerimizin bu türbülansı atlatabilmesi adına tedbirli olmaları ve iyi bir finansal yönetim sergilemeleri şart. Bu bağlamda şirketlerin finansal ve vergisel sebeplerle, en büyük oto finansman kaynağı olan kar paylarının hissedarlara dağıtımında tabiri caiz ise cimri davranmaları, hissedarların ise şirketlerinin gelecekte de varlıklarını sürdürmelerini istiyorlarsa yumurta veren tavuklarını bugünden kesmemeleri gerektiğini unutmamaları gerekiyor.

Son söz olarak, kar payı dağıtılmaması halinde işin bir diğer tarafı olan devlet hazinesinin de önemli bir vergi gelirinden mahrum kalacağını da ayrıca belirtmekte fayda var. Zira 2019 bütçe gerçekleştirmelerine bakıldığında kar payı dağıtımından elde edilen stopaj gelirinin 4,5 milyar TL, kar payı ödenen hissedarların beyanı sonucu elde edilen gelir vergisi tutarının ise 6 milyar TL olduğu görülecektir.